

Максим КОВАЛЬЧУК

спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
освітній ступінь «бакалавр»,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: **Зеленський А.В.**
канд. екон. наук, асистент кафедри фінансів, банківської
справи, страхування та електронних платіжних систем,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

РОЛЬ СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУ В РОЗВИТКУ ДОМАШНІХ ГОСПОДАРСТВ

В сучасній економіці домогосподарства є важливою складовою національної економіки, а споживче кредитування відіграє безпосередньо важливу роль в розвитку цих господарств.

Споживчий кредит – це грошові кошти, що надаються кредитором (банком або іншою фінансовою установою) споживачеві (безпосередньо домашнім господарствам) на придбання продукції. Цей кредит надається переважно в національній валюті. Банк надає кредити фізичним особам у розмірах, що визначаються, виходячи із вартості товарів і послуг, які є об'єктом кредитування. Строк повернення кредиту визначається кредитором і позичальником у кредитному договорі та залежить від цілей кредитування, розміру кредиту і також платоспроможності позичальника [5, с. 183].

Споживчий кредит може надаватись як банківськими так і небанківськими кредитними установами здебільшого фізичним особам. В Україні кредитними установами небанківського типу, що надають споживчий кредит, є ломбарди (надають кредит під рухоме майно - дорогоцінності, антикваріат, одяг тощо), кредитні спілки, торговельні організації (продаж товарів з розстрочкою платежу). Кредити своїм працівникам можуть надавати суб'єкти господарювання за рахунок спеціальних фондів, які вони створюють у результаті розподілу прибутку, що залишається в їх розпорядженні. В окремих випадках, фізичні особи також можуть надавати кредит на споживчі цілі одна одній [2].

Споживче кредитування відіграє значну роль у забезпеченні соціальних потреб населення, формуванні платоспроможного попиту, який, у свою чергу, впливає на розвиток економіки країни, полегшуючи процес реалізації продукції, прискорюючи отримання прибутку і доходів Державного бюджету [4, с. 173].

Розглядаючи поняття споживчого кредиту, можна виділити декілька його специфічних рис:

- споживчий кредит відображає відносини між кредитором і позичальником, сенс яких полягає у кредитуванні кінцевого споживання;

- споживчі кредити отримують як, правило, фізичні особи;

- споживчий кредит виступає засобом задоволення споживчих потреб населення, що безумовно підвищує життєвий рівень населення;

- всі види споживчого кредиту мають соціальний характер – за допомогою них вирішуються суспільні проблеми [1, с. 7].

За попередніми даними 2018 року в Україні зафіксовано обсяг споживчого кредитування в розмірі 87 млрд. грн., що на 1,4 млрд.

грн. менше ніж у попередньому році. Причина скорочення цього обсягу – зростання ставок міжбанківського кредитування та повільне зростання обсягів депозитів, а також девальваційні очікування і відсутність притоку грошових коштів у вигляді зовнішніх інвестицій.

Протягом 2018 року вартість споживчих кредитів в середньому по ринку стрімко зростала, а мінімальні ставки за деякими термінами кредитування «підвищилися» більше, ніж на 10 відсоткових пунктів [6].

Як бачимо, такі високі ставки за споживчими кредитами і призводять до зменшення попиту на даний вид кредитування. Саме тому необхідно негайно вдосконалювати кредитну систему в Україні, з метою зменшення величини відсоткових ставок.

Отже, споживче кредитування посідає значне місце в системі банківських активних операцій. Необхідність цього виду кредитування зумовлене постійними потребами населення, які є необмеженими. У деяких випадках, проблему тимчасової повної відсутності коштів, що можна використати для задоволення цих потреб, також вирішує споживче кредитування. Даний вид кредитування вирішує багато проблем, які зумовлені не лише вищезазначеним протиріччям, а й іншими аспектами суспільного життя, пов'язаними зі здійсненням розширеного відтворення, забезпеченням соціально-економічного розвитку країни [3, с. 47].

Виходячи із вище сказаного, можна зробити висновок, що роль споживчого кредитування в розвитку домашніх господарств є надзвичайно великою. Проте виникають суперечливі питання, щодо відсоткових ставок, які є дуже високими для населення. Тому для вирішення цієї проблеми повинні використовуватись

найефективніші методи державного регулювання банківського сектору.

Перелік використаних джерел

1. Алексеєнко Л. Споживче кредитування в Україні: тенденції та перспективи розвитку. *Наука й економіка*. 2011. №2.
2. Добрик Л. Споживчий банківський кредит в Україні: ресурсне забезпечення та ефективність. *Економічний аналіз*. 2011. № 8.
3. Дубчак О. Актуальні проблеми підвищення ефективності споживчого кредитування. *Світ фінансів*. 2011. № 4.
4. Зеленський А.В. Теоретичні підходи до визначення сутності понять «фінансова політика» та «фінансовий механізм». *Економічний дискурс*. 2014. №2. С. 172-175.
5. Петрук О.М. Банківська справа: підручник. Київ: Кондор. 2008. 466 с.
6. В Україні зменшується обсяг споживчого кредитування. URL: http://ipress.ua/news/v_ukraini_zmenshuietsya_obsyag_spozhyvchogo_kredytuvannya_4411.html (дата звернення: 02.05.2020).
7. Іванишин В.В. Роль держави в інвестуванні розвитку технологічного забезпечення аграрного сектора АПК. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 9. С. 12-14.
8. Вийти з п'їтьми. Парадигма попередження соціально-економічного колапсу в Україні / Б.М. Андрушків., Н.Б. Кирич., Л.Я. Малюта, І.А. Ясінецька та ін. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2017. 232 с.